

Ihasalu ja Neeme küla ajaleht

Selles numbris
16 lk
lugemist!

Oma Poolsaar

3/2007

Ilmub 4 x aastas

Hind 15.-

SELLES NUMBRIS:

AJALUGU – Jägala Linnamägi 2. osa	lk 2
SUVESÜNDMUS NEEMES – Kaluritepäev	lk 3
IHASALU PÄEV	lk 4
POOLSAAR TÄNA JA HOMME	lk 5-6
Sel aastal siis sedasi – Suvelõpulaat	lk 7
KOOLIELU – Suvelõpulaager	lk 8
PERSOON – Ihasalu külavanem Hugo Nigul	lk 9-10
VAATA ENDA SISSE- Mis on armastus?	lk 11
KUULUTUSED	lk 12
Kuidas Neeme Nogia Haapsalus käis	lk 13-14
KASULIKUD SOOVITUSED – Sügisel sööme suppi!	lk 15
NATUKE NALJA – jätkuvad Siisikese lood...	lk 16

Käes on sügis ja ees ootavad pimedad öhtud suvitajatest tühjaks jäänud poolsaarel. Loodetavasti aga ei kahane sellepärast meie lugejate arv! Seekordses numbris on meil ohtralt lugusid suvel toimumuste. Suur tänu kõigile ürituste korraldajatele ja neist osavõtjatele, sest just sellised üritused, nagu perepäev, kaluritepäev, kinobuss, laad jne, teevadki meie poolsaarest erilise koha ning ka ajalehel on, millest kirjutada!

Lisana: Lasteleht OPS!

NNRS

Igatsen sinna, kus oli minu mängumaa...

Neeme küla oli meie laste igapäevane mängumaa, meri, liivarand ja kohisevad männid, mis äratasid hommikul ja uinutasid õhtuti magama, lauldes unelaulu.

See oli aeg, kus ei teatud kaugetest maadest ega kurjustest. Aga tuli aeg, kus sai kodu maha jäetud ilusas noorus, kui võib öelda seda ilusaks. Olid ju ainult pisarad, lein ja valu. Mõiten tihti, kuidas inimesed jõudsid kõike kannatada. Keda viidi Siberi, kes elasid metsades ja maaalustes koo- bastes, et ainult elada.

Olin noor, ei osanud seda kõike õieti mõista, aga nüüd tean, et olen võõral maal ja igatsen sinna, kus oli minu mängumaa. Olen õnnelik, et võin külastada oma koduküla, elada ja olla koos armsate inimestega oma koduõuel. Seal kõlavad siis meie vanad eesti laulud hilja õöni.

Olen oma sõpradega sõidutanud Eestisse palju kingikoormaid, siis kui seal vajati abi. Sõitsime Lysekili kiriku kooriga Jõelähtme kirikusse

laulma, see oli ilus elamus, mida kunagi ei unusta, ei mina ega mu koorisõbrad. Käisime ka Neemes minu koduõuel. Ka seal kõlas koorilaul. Vend Rein tuli vodkapudeli- ga, muidugi suure klaasiga, mis pidi ringi käima. Ta seletas rootslastele, et nüüd oleme sõbrad, oleme kõik joonud samast klaasist. Aeg kaob, aga on olnud ilusaid ja vailusaid mälestusi, meie „vånort“ (rootsi k. Sõsarküla – toim.) on jäänud unustusse, kahju sellest. Sügise on saabunud, ilus suvi on möödas. Aga ka sügisel on oma ilu, sest ta värvib looduse kaunite värvidega. On hea istuda soojas toas ja süüdata küünlad, mis teeb kodu mugavaks. Tuleb jälle kevade ja kodu Neeme kutsub, kui Jumal annab jõudu ja tervist. Neeme on mu koduküla ja kuulub Jõelähtme valla alla. Selleks kuulungi nende inimestega ühte ja armastan neid kõiki. Ka kirik ja selle lähedus kuulub sinna. Meenub lapseõlv, kui oli kirikusse sõit. Isa rakendas hobuse saani ette, pandi õmmeldud tekid istme alla ja jalgadele soojuseks ning algas sõit Jõelähtme kiriku noole. Aisakellad helisesid

hobusel kaelas, puhas lumi lendas kõrgele õhku tugevast sõidust, selgest taevast vaatas kuu ja särasid tähed – oli jõuluõhtu. Nii on ka suvised käigud jala kirikusse meelde jäänud. Oli ju päris pikk tee Neemest kirikusse. Mäletan paljaid jalgu teel, mäletan ilusat liivast leetselga Puna- givi rannas ja tasa rullivaid laineid. Nii me seal sulistasime, kuni jõudsime Jõesuu, kust meid keegi üle jõe aerutas. Siis tuli kõrge ristimägi, seal oli tee vaevaline ja kitsas, ometi jõudsime mäele, kust kirik paistma hakkas. Väike kõngas sur- nuaia lähedal oli puhkepaik, kus kõikide jalad läksid kingadesse. Mõnus see polnud, aga kiriku ei läinud keegi paljajalu. Oli õnnis tunda päikese soojust, kuulda kutsu- vat kirikukella helinat ja vaadata viljavälju, mis lainetasid suvises tuules. See on väike osa minu lapseõlvest koos isa-emaga, mis oli õnnelik.

SELMA PAEMURD Lysekil

/artikkel ilmus Stockholmi Eesti Päevalehes novembris 2006/

Jägala Linnamägi 2. osa

Poolest juulist augusti keskpaigani toimusid Jägala linnamäel järjekordsed arheoloogilised kaevamised. Selle aasta põhieesmärgiks oli saada täiendavaid andmeid ja kinnitusi tunamullustel kaevamistel tehtud avastustele. (vt. Oma Poolsaar 1/2007) Kuna nii suur linnus eelrooma rauaajast (Jägala ca. 2-1 saj. e.Kr.) ei sobi absoluutselt kokku meie seniste teadmistega tolle aja ühiskondlikust võimekusest ja ehituskunstist, jäi võimalus, et kindlustatud oli sellel ajajärgul ainult osa linnamäest ja, et tegemist polnudki kindlustusega vaid lihtsalt puittaraga näiteks kultuskoha või mõne jõukama talu ümber.

Selle aasta kaevamised lükkasid ümber kõik kahtlustused linnuse olemasolust juba eelrooma rauaajal. Kui 2005. aasta kaevand asus linnuse põhjavalli läänepoolses otsas, siis sellel aastal tehti see põhjavalli idapoolsesse osasse, et ei jääks kahtlusi valli ulatuse kohta. Alumisest ehk vanimast kihist tulid esile puitkonstruktsiooni jäänused, mis olid selle aja kohta üllatavalt palju säilinud. Ilmnes, et kaitseehitiseks oli piki valli kulgev pikk vaheseintega palkidest kast, mis oli täidetud liivaga. Selliseid ehitisi kutsutakse ajaloolaste seas puittaranditeks. Ilmselt oli põlengu ajal ülemine osa kastist lagunenu ja nii konserveeris sealt laiali valgunud liiv alumised poolpõlenuid palgiosad.

Eestis on leitud sarnaseid kaitseehitisi siiani linnustelt, mis on peaaegu tuhat aastat nooremad. Sarnast konstruktsiooni on leitud lõunapoolsetelt aladelt ka varasematelt kaitseehitistelt, kuid need on oma ulatuselt kümneid kordi väiksemad. Oluline on Jägala puhul just see, et linnus oli kõrgel professionaalsel tasemel rajatud kaitseehitis, mis oma ulatuselt on tõesti unikaalne kogu põhjapoolses Euroopas. Näiteks Skandinaaviast ja Leedust on teada sama ulatusega linnustest alles 4.sajandist ehk pea pool tuhat aastat hiljem. Jägala linnuse teeb huvitavaks eelkõige motiiv ja võimalused sellise linnuse ehitamiseks ja kaitsmiseks. Eelkõige on vaja sellise kindlustise rajamiseks

võimu sellise ehitustöö korraldamiseks. Romantilistest ajalookäsitlustest võib jääda mulje, et eestlased olid kuni muinasaja lõpuni vabad ja võrdsed inimesed, kes valisid üheskoos endale vanemaid ja sõbralikult ühistöö vormis sõjakäikudel käisid ja endile linnuseid ehitasid. Tegelikult tekkis juba pronksiajal varanduslik ebavõrdsus ja tekkisid suurema jõukusega talud ja teiste üle võimu omavad pealikud. Selline protsess arenes väga aeglaselt ja oli sõltuvuses eelkõige põllumajanduse, käsitöö ja kaubanduse arengust. Meid huvitavaks ajaks oli Eestis teadaolevalt jõutud ajajärku, kus domineerisid üksikud jõukamad talud teiste talude üle ühe või mõne küla piirides. Nimetatud talud hakkasidki rajama endale primitiivseid linnuseid oma varanduse kaitseks. Ilmselt said seal varjupaika välisvaenlase eest ka neist sõltuvate talude elanikud. Alles muinasaja lõpuks 13. saj. ehitati linnuseid, mis võisid omada maakondliku ulatusega tähtsust (Varbola, Valjala jt.). Selleks ajaks oli aga ainuüksi rahvastik 10 korda kasvanud. Heaks näiteks võib tuua tolle aja Eesti ühe tihedama asustuskeskuse Iru, mida peetakse muistse Tallinna eelkäijaks. Seal oli asula olnud juba pronksiajal ja meid huvitaval, eelrooma rauaajal oli seal tolle aja kohta suur küla. Iru Linnapäraks kutsutud mäele ehitatigi linnus arvatavasti eelrooma rauaajal. Selle õuepindala oli ca. 1000 ruutmeetrit. Samas oleks soodne pinnasereljeef võimaldanud ehitada ka suuremat linnust, mida tehtigi Irus alles viikingiajal, ehk tuhat aastat hiljem kui ehitati 4000-ruutmeetrise õuega linnus. See näitab tolle aja ühiskondlikke võimalusi.

Jägala linnus oli aga peaaegu kolmkümmend korda suurem! Pealegi asus Iru keset põllumajanduslikku asustuspiirkonda, samas kui Jägala ümber suure kogukonna elamiseks vajalikud põllud puudusid. Jägala linnuse kaitseks rajatud puitkonstruktsioonide mahust oleks võinud üles ehitada mitu tolaeagset küla. Kindlasti on võtmesõnaks sadam. Kui Jägala linnusele saab merelt veel tänapäevalgi peaaegu ligi, siis Iru linnusele ei pääsenud mööda Pirita jõge suure kõrgusevahe tõttu

merepinnast juurde ka tol ajal. Samas on selge, et ükskõik kui vilgas kaubavahetus Jägala linnuse juures ka ei käinud, ei piisanud ainuüksi kaupmeestest nii suure linnuse kaitsmiseks. Peale puitkonstruktsioonide leiti veel hulgaliselt keraamikat ja üks suhteliselt suur raudese, arvatavasti odaots, mis võeti välja koos ümbritseva pinnasega ja pole veel identifitseeritud. Igal juhul on see väga huvitav, kuna tollest ajast on rauast esemeid leitud üldse väga vähe ja 2005. aastal leiti täiesti unikaalne rauast nooleots.

See kõik teebki Jägala linnuse nii eripäraseks, et praeguste andmetega pole võimalik tema tekkelugu usutavalt lahti seletada.

Kaevamisi juhatasid sel aastal Tartu Ülikooli arheoloogid Mari ja Ester kes tõesti suure töö väga hästi läbi viisid ja vanematelt kolleegidelt tunnustust leidsid, kuna linnuse valli kaevamine on hästi keeruline ja tömahukas, aga samas aega nappis. Kokku oli kaevajaid parkümmend ja seltskond oli hästi tore ning elurõõmus, aga samas väga tõsise töössesuhtumisega. Kohalikke lapsi esindasid Minna, Triin ja Karl, keda oma usinuse eest ülemused palju kiitsid.

Arheoloogid elasid Neeme külas, külalislahkes Ranniku talus, kus karged meretuuled lõunamaalasi tihtilugu vägagi rahutuks muutsid. Ühel õhtul toimus kohalikega mõõduvõtmine rannavolles ja mälumängus. Kuna arheoloogid on töö ajal süvenenud alt poolt tulevatesse asjadesse, siis ülevalt tulevad pallid tulid neile tõeliste üllatustena ja nende taevasse tagasi lähetamine osutus enamjaolt liiga keeruliseks. Mälumängust kujunes aga must päev kohalikele ajuhiiglastele, keda vaatamata koduseinte toetusele, arheoloogidest amatsoonide võistkond masendava ülekaaluga nuhtles. Kokkuvõtteks olid kaevamised väga huvitavad ja lõplikud tulemused valmivad alles mitme kuu pärast. Kui siis midagi uut ilmneb, püüan sellest teada anda.

Janek Šafranovski

Kaluritepäev 07.07.2007

Neeme Merekuultuuri Selts korraldab Kaluritepäeva juba alates aastast 2004. See on meie üks pikaajalisemaid traditsioone. Erinevatel aastatel on Kaluritepäeva kava olnud põhiliselt sama, kuid iga aasta on ka väikeseid erinevusi. Traditsioonilised on olnud nii sõudevõistlused sadamas kui ka suur loterii loosimine südaööl.

See aasta lisandus Kaluritepäeva kavasse loodetavasti uueks traditsiooniks saav grillimisvõistlus. Tegemist oli puhtalt meelelahutusliku võistlusega, kus kolmeliikmeline žürii, õhtujuht Vladislav Koržetsi juhtimisel, langetas subjektiivse otsuse, lähtudes puhtalt hetke maitseelamusest.

Kuigi mõeldud võistlus toimus käesoleval aastal esimest korda, kujunes osavõtjate arvuks tubli seitse võistkonda. Kuna reglement oli üsna vaba, siis varieerusid nii võistkondade suurused kui ka võistkonna poolt valmistatud roogade hulk. Tänu sellele tuli žüriil hinnata nii taime-, kala- kui ka liharoogasid. Et žürii juht Vladislav Koržets on laiemalt tuntud ka kui kirklik kalamees ja kalarooegade spetsialist, siis proovisid enamuse võistkondasid serveerida vähemalt ühe roana ka grillitud kala. Siiski ei piiratud vaid kalaga, vaid huvilised said näha ja maitsta ka näiteks peekonisse keeratud

Küla oli rahvast täis...

šampinjone, sea välisfilee steike ja sisefileed. Samuti pakuti looma- ja lambaliha erinevaid variatsioone. Entusiastlikud võistlejad pöörasid tähelepanu ka oma hõrgutiste välisele küljele ja nii olid enamuse žüriile esitatud roogasid ka väga kauni garneeringuga serveeritud.

Peab mainima, et võistlus oli tugev ja tasavägine, toidud välimuselt isuäratavad ja maitset võrratud ning natukenegi vähem meelekindel žürii oleks võinud haledalt kimpu jääda. Õnneks oli žürii seekord siiski oma ülesannete kõrgusel ja peale pikka ning maitsvat võistlust jõuti üsna üksmeelsele otsusele. Võitjaks osutus kaheliikmeline võistkond Rotissöörid. Nende võistlustöö võlus väidetavalt oma lihtsusega, kiideti nii oivalist maitseainete kombinatsiooni kui ka ideaalset küpsusastet, mis jättis võistlustöö erakordselt

mahlaseks ja hõrgutavaks, teenides väga kriitilise žürii käest ainult kiidusõnu.

Võistlustöödena esitati nii kala- kui ka liharoog.

Kalarooks oli mitmekordses fooliumis sütel grillitud lõhe, maitsestatud soola, pipra, kurkumi ja broilerimaitseainega ning oliiviõliga. Liharooks oli sea sisefilee, mis oli maitsestatud ainult soola ja pipraga. Marinaadina kasutati Coca-Colat, milles liha seisis 4-5 tundi. Küpsetati ühes tükis sütel, aeg ajalt oliiviõliga kastet. Mõlemad road serveeriti hapukurgi, leiva ja tartar-kastmega. Nimetatud kombinatsioonid panid küll seekordse žürii heldima, kuid saab näha millega üllatatakse järgmisel aastal.

Arvo Leonidov
Neeme Merekuultuuri Selts

Kellel kaluri verd ja kes armastab merd...

Rannarahva rõõmuks on rannäärsetes küldes alles jäänud kaluritepäev, mis rannarahvale kõige omasem.

Juba aastakümneid on juulikuu teisel nädalavahetusel, kui meri kõige sinisem ja päike kõige kuumem, mereäärsetes küldes suur pidu. See päev on kindlasti kogu perele – on spordivõistlused, milles saab osaleda nii vee peal kui vee sees, söögilaualt ei tohi kindlasti puududa kalaroad, nalja ja naeru peab jätkuma nii väikestele kui ka suurtele.

Korraldajatel on aga mõtlemist ja tegemist küllaga – mida rohkem tegijaid, seda rohkem ka eriarvamusi. Ka sel aastal juhtus nii, et kultuuriprogramm tuli nõ. jõuga läbi suruda. Jumal tänatud, et jõudu oli ja kõik läks erakordselt hästi. Kaluritepäeva külalisesinejaks oli kutsutud hr Voldemar Kuslap. Kell juba 14.00 ja saali aina voolab rahvast, pole midagi, pidi algusega natuke ootama. Kõik ei mahtunudki istuma, tõime toole juurde ja seegi asi sai korraldatud. Ja siis ja siis... sõnajärg läheb üle hr. Kuslapile – pikk, sirge, naerusuine. Päevakohased tervitussõnad ja läheb lahti

laul. Mis see siis olgu? Saal oli hiirvaikne, kõik olid nagu lummuses, sest oli, mida kuulata! Aga ega ta siis ainult laulja ei ole – humoorikad vahelugemised olid viimasepeal, naerurõkked ei tahtnud vaibuda. Rannarahvas oskab ikka heast lugu pidada. Head artistid on meile alati oodatud!

Pidu kulges aga omasoodu, igaüks leidis endale midagi meelepärast. Sai süüa, loosimisel osaleda, sporti teha ja tantsu lüüa koidikuni. Kena päev see kaluritepäev!

Maria-Marika Kurvet

Ihasalu päev 2007

See aasta siis toimus Lõikuskuu esimesel laupäeval.

Alguses oli jalgpall.

Ihasalu meeste peatreener Koka Aivar arvas, et kui kõik need Neeme kolakad kohale tulevad, ega siis sellel aastal vist jõud üle ei käi. Aga nagu ikka – ei saa jõuga, saab nõuga.

Ihasalu mees Janek organiseeris merereisi Saaremaale. No tead seda vana laulu: "Ei ma pole Saaremaapeal käind ega saare naiste ... näind." Oli see nüüd täpselt nagu oli, igatahes jalgpallimängu ajaks oli enamus Neeme mehi Saaremaal!!! Kohtumine toimus Neemes ja võit tuli Ihasalusse seisuga 2:0.

Külavanema valimised

Vallast olid kohal Tiia ja Merike (mõlemad külavanemad). Koosolek toimus küla keskel, lipumasti kõrval. Sinna olid Jaagu mehed hommikupoole uue kena teadetetahvli püsti pannud. Laud ja pingid olid juba varem olemas. Külamehi ja naise tuli kokku oma 17. Kandidaate tekkis kaks: **Vahesauna Olga** ja **Tamme Hugo**.

Kihutuskõnelejad olid üsna aktiivsed. Põhiliselt võttis sõna Ilmar ja tema jutust sain aru, et Hugo talle igatepidi väga meeldib, aga Olga talle üldse ei meeldi. Peale häälte kokkulugemist selgus, et külavanemaks valiti Tamme Hugo (**Hugo Nigol – toim.**).

Pärast oli veel häälte ostmise jama, aga selgus, et Heldurile raha küll maksti, kuid see oli vana võlg rattakummi eest, nn "kummiraha."

Edasi hakkas heinamaal **Majaomanike Ühingu aasta-koosolek**.

Koos oli palju rahvast, rohkem kui 50 igatahes. Peamiselt oli arutelu all Ihasalu küla arengukava värk. Miku Aivar, Kopli Ivvari, Uuetoa Kristiina ja Tamme Margus, kõik rääkisid oma tegemistest arengukava koostamisel. Lõpuks lepiti kokku, et hea asi on ja valmis peab saama viinakuu lõpuks. Veel räägiti asjadest, mis mõnele ei meeldi. Näiteks ei meeldi, et vahest öösel pauku tehakse ja arendajate toimetamised oma maa ja metsaga Ihasalu külas.

Ja siis algas pidu.

Kõigepealt tehti õlle- ja siidrikraanid lahti, toodi toidud lauale. Kenad näitsikud pakkusid kandikult võileibu ja Võrumaalt tulnud pillimehed "Hoia ja keela" panid pillidele hääled sisse. Esines ansambel "Briis" – Neeme naised (mehed ikka Saaremaal!). Väga kenasti laulsid. Pärast sai päris mitu lugu kogu külaga lauldud. Tehti mängu ja löödi tantsu. Vahepeal näitasid Kopli mehed ekraanile pilte Ihasalu rahva elust ja tegemistest. Lõpuks tehti jälle pauku – Koka Aivar korraldas toredate ilutulestiku. Ilm oli ilus ja tuju rahval väga hea.

Claws Wannakyll
(Vanaküla Klaus)

T u n n e o m a n a a b r e i d

Võib-olla mõni mäletab, et suve eel käisin tutvumas Kadakaranna eluga. Sedakorda aga otsustasin seada sammud teise nõ uuselamurajooni, kus osad majad küll juba õige mitmeid aastaid olemas, viimaseid aga pole ilmselt veel projektina paberilgi. Sellel piirkonnal pole ametlikult oma nimegi, on vaid mõned konkreetsed „talunimed”. Et kohaliku põliselanikkonna hulgas liigub piirkonna kohta mitmeid nimesid, otsustasin küsida elanike endi eelistust kohanime kohta. Loomulikult ei saanud sealt ka ühest vastust, kuid valdavalt leiti sobivat **Palgiküla** nimi.

Küllap mõni nüüd ka teab, mis piirkonnast juttu on, kuid võõramatele teadmiseks, et piirkond asub meie küla ainukeste korterelamute ja Länneka ranna vahelises männimetsas.

Niisiis võtsin mõned viimase lehenumbri eksemplarid tutvustuseks kaenlasse, märkmiku-pastaka pihku ja hakkasin tõkkepuu poole astuma. Veidike pelgasin, et kuidas võetakse minusugust „nuhkijat” vastu majades, kus teadaolevalt elatakse juba aastaid, kuid külarahvaga suhtlema pole seni kipunud. Õnneks enamus olid siiski äärmiselt meeldivad inimesed, vaid paar maja jäid küsitlemata ja seda ka selle pärast, et ma ei osanud ennast kuuldavaks nähtavaks teha. Mõni ilmselt eeldabki, et külla tulevad vaid inimesed, keda ammu tuntakse ja kes endast ette teatavad – kuidas muudmoodi selgitada vaid automaatset autovära-

vat ilma kellata ja keldrisse peidetud välisust, samuti kellata. Aga pole hullu, kellegi privaatsusesse mul vägisi tungida ju plaanis polnudki.

Minu traditsioonilistele küsimustele vastati hea meelelega ja järgnevalt siis kokkuvõtted küsitud kohta.

Enam-vähem pooleks oli noori (olemasolevate ja tulevaste) lastega peresid ning juba vanemas eas paare. Suvitajaid polnud üldse, kõik püsiva elukoha plaanidega, kuid väga paljudel (eriti vanematel) pole plaanis end siia sisse kirjutada. See muidugi teeb kurvaks, sest meie küla arengule nende siinolek seega palju juurde ei anna.

Probleemidest toodi igal juhul esikohale Länneka randa pääsemi-

seks jalgteede puudumine, mis takerdub puudulike ja kokkusobimatute detailplaneeringute taha. Vähemal määral tuntu puudust ka suure tee kvaliteedis, poe kaubavalikus, ühistranspordis, vee kvaliteedis, mõnel puhul ka vee- ja kanalisatsioonisüsteemi väljaehitamise osas. Ära mainiti ka mure, et ei tekiks juurde tillukesi krunte, nagu linnalähedastes uusrajoonides, sest sinne võlu on just vaikselt ja rahulikult elukeskkonnas.

Märkimisväärne on veel, et enamus venekeelsest elanikkonnast leidis üldiselt, et siin on kõik korras ja elu ilus. Võib-olla oleks meil kasulik eeskujuga võtta sellisest tolerantsusest? Igatahes mõtlema paneb küll.

Kadri Prants

U s k o d u k o h a r a a m a t

Neeme Raamatukogu sai hiljuti kingiks uue kodukoha raamatu. Raamatu pealkiri on KODUSAAR AKSI – Kodukoha algus ja lõpp. Raamatu on kirjutanud endine Aksi saare elanik, II Maailmasõja suure põgenemise ajal Rootsi läinud Helmut Aksberg, kes oli ka raamatu kinkija.

Raamatus on juttu sellest, kuidas Helmut Aksbergi esivanemad asustasid tühja Aksi saare, kuidas nad ehitasid paate (esialgu purje-, pärast mootorpaate), kuidas saarel kala

püüti, hülgejahil käidi, suheldi inimestega väljaspoolt Aksit, õpetati lapsi, ehitati ise muusikariistu, peeti pühi ja on juttu ka sellest, kuidas Aksbergide perekond on olnud seotud Tsitrist pärit organisti ja professori Hugo Lepnurme muusika õpingutega.

Raamatu teises pooles on juttu Eestiranna hukkamisest, sellest, milline oli elu sakslaste vanglas 1943. a, põgenemisest nõukogude vägede eest 1944. a ja elu uuest algusest Rootsis-

jälle tööst paadiehitajana ning muust huvitavast. Raamat on 43 lk pikk.

KODUSAAR AKSI teemad on pakunud huvi ka rootslastele. Seepärast on Helmut Aksberg kõigest sellest kirjutatud ka rootsi keeles palju põhjalikumalt kui eesti keeles. Rootsi-keelses raamatus on 290 lehekülge.

Merje Klamas

Uus korterelamute arendus Neeme keskuses

Sellel suvel, 27. juunil kehtestati Neemes, küla keskkuses kaks uut detailplaneerigut – Villu ja Katla mü-tele. Praeguste tootmishoonte, mis ei ole aktiivses sihipärasuses ja ei kaunista Neeme küla keskust, asemele tuleb kokku 6 elamukrunti. Kõikidele kruntidele on planeeritud 4-8 korteriga elamud ning abihooned. Hoonete paigutuse eesmärgiks on luua õdus mittelinna-lik keskkond. Abihooned elamute vahel aitavad luua kaluriküla atmosfääri. Planeerigule on tehtud Asum Arhitektid OÜ poolt ka arhitektuursed lahendused.

1. Vanad tehase hooned, mille asemele varsti uued elamud tulevad.

2. ASUM arhitektide nägemus uutest kortermajadest – looduslähedased materjalid ja -värvitoonid.

Andmed: Jõelähtme Vallavalitsus

Lugeja arvamus – uued kohanimed Neemes

Piret Lilienthal jäi eelmises Oma Poolsaare numbris ootama Neeme elanike arvamuseni Neeme nime kohta, mis on kehtestatud Jõelähtme vallas ametlikult. Ka mina arvan, et ajalooliste nime kasutamine Neeme külas oleks huvitavam, kui vallaametnike pandud uute nime kasutusele võtmine. Tean vanast ajast Neemes niisuguseid külaosade nimesid nagu Saiguotsa praeguse sadama kandis, Koliotsa ja Uitro teises küla otsas. Kadakaranda kutsuti varem Lüütneemeks või Lüitneemeks. Hääduse kirjalikult on vaieldav, sest tegu on nimega kohalikus murdes. Lüütneeme ja küla vahel oli koht, mida nimetati Vehmriks. Nüüd on sinna ehitatud maja, mida reklaami-

takse meedias kui etno-modern palkmaja.

Neeme ja Ihasalu vahelise kraavi kandis, mis läks Linaleust (Linaleost) merre, on koht, mida nimetati Tavaruks.

Metsavahi kõrval on koht, mida kutsuti Varekseheinamaaks. Seal lähedal on ka paigad, mida nimetati Brasiilia-teks. Kõrtmiku oli kohalikus murdes Kortmiku.

Piirivalve Koerte Kooli kandis olevat randa kutsuti Mändneemeks. Lasteaia kõrval olevat talukohta, mis on ka praegu olemas, nimetati Tooma taluks. Peale selle on Neemes põlistalused, millest mõnede nimesid on ehk kusagil mõtet ka teede nimedena kasutada. Loen üles kõik Neeme põlistalud, mis meelde tulid,

nagu neid kõnes olen kuulnud: Uustalu, Korstna, Koli, Tampli, Toomari, Kärka, Oolu, Kortsu (Kõrtsi), Pellu (Põllu), Uuesauna, Olmi, Laagri, Mäe, Toomantsu, Numme (Nõmme), Otsa, Männiku, Sihi, Kari, Pärtli, Liiva, Tohtsa, Pärkmani, Kalda, Reinu, Laigari, Vainu, Paju (koht seal kõrval on Pajuneeme), Jäneksaja, Länne, Mustakivi, Toominga. Olen ise pärit Rammu saarelt ja arvan, et ei ole Neeme nime suhtes kõige kompetentsem, aga tean, et Neemes sündinud ja Neeme juurtega inimesi on jäänud siin nii väheks, et mõtlesin: võibolla polegi nende hulgas ühtegi kirjaliku arvamus avaldajat.

Merje Klamas

S e l a a s t a l s i i s s e d a s i

Tänavune Neeme küla laadapäev jäädvustas end ajalukku paljude illusionistidega. Erinevaid mustkunstnikke astus sel päeval Neeme külas üles ohtralt, esiteks vanameister Erich Udras oma trikitamisega, siis veidi hiljem mitte vähem meisterlikud Silvia ja Al, ning julgen nimetada trikimeesteks ka noori mehi klubist „Petsikad” kes võlusid publikut oma kaelamurdvate oskustega. Kuid kes neist trikitajatest kaotas ära ootamatult päevajuhi Raimo Aas`a, on seni ajani teadmata. Igaljuhul järsku ta kadunud oli, natukene peale seda, kui tema jalad Neeme pinda puutusid. Aga nagu öeldud, müstikat oli sel päeval kooli ja rahvamaja esine ja sisemus täis, nii et juhtuda võis kõike. Ära ei tohtinud kaduda aga korraldajate närvid ja usk päeva kordaminekusse. Ega midagi, ühendasid siis naised jõud ja hakkasid kõige tugevamat meest lähiümbruskonna peale

välja selgitama. Osalejaid ei olnud just murdu, kuid kuuest vägevast polnud mustkunstnikud jagu saanud ja nemad omavahel siis kangema tiitlile pretendeerisidki. Jah, oli tugevaid mehi Neemest küll musklimproovi kontrollimas, kuid seekord naeratas õnn ja tähtede soodne seis Kadakaranna noortele meestele Gert`ile ja ....., kes suutsid rinna kõrgusel sirgete kätega hoida täis õllekasti võrdselt 38 sek. Tubli! Tol päeval oli ilmataat pööranud meie poole oma heatahtlikuma pale ja atmosfäär oli väliürituse pidamiseks super. Tänu ilusale ilmale sai terve platsitais rahvast nautida Ain Lindvesti imelisi lõõtsalugusid. Päeva edenedes, astus peale Kuusalukate võimsat tantsushowd lavale Neeme oma Nogia. Loodame, et rahvas ei pidanud ka seekord nendes pettuma. Rosinaks päeva lõppu oli mõeldud Neeme näiteringi poolt juba 5-ndat korda rahvale eten-

datud A. Kivirähk`i „Hiired põõningul”. Publiku reaktsioonist võis järeldada, et etendus meeldis. Tänu selle eest! Laadapäeva programm kestis veel hiliste õhtutundideni välja, sest külla saabus järjekordne kinobuss, mis erilise päeva puhul näitas lausa kahte filmi: „Röövel Hotzenplotz” ja P. Simmi filmi „Head käed”.

Päeva põhitegevuseks – kauplemiseks, oli müügimehi ehk kesilselt kohale sõitnud, kuid lohutame sellega, et neil, kes kohal olid, õitses äri hästi. Lapsed said hüpatada lõbusalt paar tundi oma lemmikatraktsioonil – batuudil ja loodame, et üldiselt oli kõigil lõbus päev.

Tänu meie küla toitlustusasutustele: baarile ja poele, kes laadaliste tühje kõhtusid täitsid.

Laadapäeva korraldaja,
Merike Kahu

Neeme Ilu konkurss 2007

Nagu juba varasematel aastatel, valiti ka seekordsel Kaluritepäeval välja Neeme küla kaunimad kodud. Peaauhinnaks oli sel korral Neeme Merekuultuuri Seltsi poolt 5000.- kinkekaart ja see antakse enne Maareformi ehitatud majapidamisele. Võitjaks valis zürri **Nõmme talu.**

Parimaks uusehitiseks valiti aga **Metsavahe** talu kaunis puitmaja.

Loodetavasti jätkub see kaunis traditsioon ka järgnevatel aastatel ja kaunid kodud saavad eeskujuks toodud.

Palju õnne veelkord võitjatele!

Nõmme talu – enne Maareformi rajatud Neeme küla kaunim kodu aastal 2007.

Metsavahe talu – ilusaim uusehitis Neemes aastal 2007

Neeme laste suvelõpulaager

Üle pika-pika aja toimus 20. – 25. augustil Neeme oma lastele mõeldud päevane tegevuslaager, mille läbiviijateks olid Merike Kahu, Tiina Ojasson-Võsa ja Alina Korsmik – nii või teisiti kooliõpetajad. Kõigile kolmele oli selline kogemus esmakordne ja meeldiv võimalus vaim koolieluks valmis panna. Eks lastelegi kulus pisuke päevaplaani järgi käimine ära. Usutavasti jäi lastele siiski mulje, et aega on piisavalt iga tegevuse tarvis.

Tunnid olid siiski kõike muud kui koolitunnid: enamasti vabas õhus, peamiselt käelist tegevust nõudvad, mitte eriti karmi korra ega hinnangutega tehtud töö eest. Mõned kodukorrareeglid sõnastasime kohe alguses ühiselt ja pidasime neist kinni ka. Laagrilapse poolt ootasime ennekõike tehatahtmist ja sallivust teiste suhtes. Lapsevanema panus oma võsukese koolivalmiduse treeninguks oli kasvatajate töö kella 11st 19ni kinni maksta, hinna sees oli soe lõunasöök Wana Kala kõrtsis – aitäh, Liis, maitsvate ja tervislike toitude eest!

Laagrilapsed on ehk kodudes juba jutustanud, mida kõike siis ära tehti. Esimene päev laagrielus kulus õhtusele tutvumispeole, mis lõppes rannatalu õuel vorstikeste grillimisega. Peol said laagrilised juba natuke aimu, mis sorti laagriga tegemist tuleb, sest märulimängude ja disco-kära asemel võistlesime kõik võrdsetena huvitavate reeglite järgi. Huvita-

vate sellepärast, et tihtipeale polnud mängu lõpus võitjaid ja kaotajaid, hoopis lõbus ja ebatavaline oli igapäev eraldi ja läbisegi koos olla. Aitäh Helenale ja Enn-Erikule, kes meid lõpuks oma vanaema õuele lahkesti tuulevarju viisid! Lihtsalt lust oli näha, kui sundimatud peoperemehed oskavad mõned lapsed olla! Tegijal juhtub nii mõndagi, aga hullem lugu on, kui laps ise midagi ei tee, kuid teiste tegusid kritiseerima on alati valmis. Korra kerkis esile isegi vanasõna „Narri meest, aga mitte mehe mütsi“, sest kaaslase nime julgeti moonutada, samal ajal tema töökust, keskendumisostkust ja elurõõmu mitte märgates.

Järgmistel päevadel muutusid tegevused kirjumaks: Merike juhendas draamaõpet, mille sisu märgivad sellised terminid nagu rühmatunnetuslikud harjutused, etüüdid, improvisatsioonimängud ja –liikumine, luguteater, etenduse loomine. Draamaõppe vorm oli samuti enneolematu, möödakäija nägi lapsi murul istumas, veidralt ringi tatsamas, enneolematuid hääli ja kerepainutusi tegemas. Alinaga maalisid lapsed ja kasvatajad küll maastikku, küll fantaasiaid, uus vaatenurk leiti nii kivide kui pabertaldrikute ilu nägemiseks, isegi papp-lillepotid muutusid millekski värviliseks. Tiina katsus nii paberivalmistamise kui klaasikildude seadmise vahel veidikene laste mõttemaailma muuta, ikka keskkonnateadlikumaks. Loodus pakkus meile viimaseid

tõesti sooje päevi, miks me siis ei võinud näiteks maasika tütartaimi „potitada“ (laste väljend!) või kõrsi, millelt seemned maha pudenenud (seega oma elutsükli lõppsirgel olevat looduslikku materjali) vaibakeks punuda. Looduses on elu pulbitsemise aeg sedakorda möödas, valmistume talvekülmadele vastu panema. Taimede kuivatamine ja neist pildi tegemine kandis endas samuti sõnumit – kõik muutub ja kaob, inimesele aga on antud võime mäletada, hinnang anda, toimunust veel kaua tulevikutarkust ammutada.

Millist tarkust lapsed sellest laagrist said, kes seda täpselt teab või millal seda kord näeb. Aga ihuüksi oma asja ajades poleks meil nii kirevat näitus-müüki ette näidata ega üksteiselt õppimise sooja ja rõõmsat tunnet talvesse kaasa võtta olnud. Liiga palju ilusaid päevi ja pikki suveõhtuid veetsid Neeme lapsed lihtsalt niisama, vabad igasugustest kohustustest ja vastutusest, need hetked on nüüd päästmatult möödas. Suvelõpulaager püüdis midagigi ära teha, kool hakkab lapselt kohe-kohe nõudma. Kulla lapsevanem, alusta Sinagi uue hooga ja määra oma järeltulijale mõnigi ülesandeke, mille tulemus on käegakatsutav! Toidunõude pesu võib teha, võib tegemata jätta. Keegi ikka lõpuks ära teeb. Aga laps TAHAB teha, harjutada, katsetada, kogemuse saada – seda tõendame meie, Teie lapsega 5 x 8 tundi veetnud laagriõpetajad

Merike, Tiina, Alina

25. oktoobril saab Neeme Algkool 110-aastaseks.

PALJU ÕNNE!

Aktus toimub 25.10 kell 17.00

Ihasalu külavanem – Hugo Nigol

Istume vastvalitud Ihasalu külavanema Hugo Nigoliga (80) ja joome teed. Kõrvale näksime ploome, mille hommikune tormituul on puu otsast alla ajanud. Alustuseks õnnitleme sind, Hugo, meie lugejate poolt, külavanemaks valimise puhul. Oled siin Ihasalus kokku 33 aastat olnud. Räägi, kuidas sa siia sattusid.

Oh-ohh- ohhh! Vaata, mina olen töötanud Kirovi kolhoosis. See kõik kuulub Kirovi kolhoosi alla, kogu see rannaäär, Toilani välja, Kirov andis krundi ja pidin suvila tegema, tol ajal ei tohtinud individuaalsuvilat teha ja tuli teha selline, mis läheb maja kirja. 1972. Harju rajooni ei tahtnud ehitusluba anda, et oli liiga rannaääres. Aga tuttavate tuttavate kaudu Maaehitusprojektis sain lõpuks ehitusloa kätte. Ja piirivalvega oli ka see lugu. Elamiseks oli siin eriluba vaja.

Kas sa merel tohtisid kalal ka käia? Hugo naerab ja vaatab mind pikalt. Lõpuks vastab:

"Lapsikud küsimused! - Rand oli riisunud ja keset küla oli üks riba, kus tohtis mere äärde käia. Ma ei tohtinud oma maja juurestki ujuma minna. Hiljem, kui ikka sain lõpuks loa oma maja juurest meres käia, pidin igal õhtul kella 9-ks jäljed ära riisuma. Piirivalve käis 3-4 korda päevas mööda randa täisrelvastuses ja koertega. Merele sai ainult Neemest, ja said need, kellel oli mereluba. Seda anti ainult julgeoleku kaudu ja peamiselt kutselised kalurid said seda.

Esiailgu elasisid ainult suviti siin?

Jah, elasin ainult suvel siin, käisin Kirovis tööl ja elasin linnas. Kolhoosis oli eksperimentaalosakond ja me tegime kalatöötlemisseadmeid. Põhimõtteliselt töötasime välja uusi seadmeid. Meil olid seal sellised mehed, kes pidid olema ühel ajal nii lukksepad kui konstruktorid. Sa mõtlesid uue seadme välja ja tegid oma kätega valmis, ja need masinad võeti kasutusse üle Liidu ja Bulgaariasse saatsime ka. Käisime ise neid kohapeal häälestamas üle Liidu. Kuubasse tegime samuti ühe seadme. See saadeti merdmööda ära ja meie pidime järgi lendama masinat häälestama. Paberid tehti valmis Kuuba jaoks. Aga siis juhtus nii, et Kuubas mahalaadimisel kukkus agregaat merre 80 m sügavusse ja uppus ära.

Kõik mu tööriistad jäid ka sinna merre ja siis me ei saanudki järgi sõita. Seda paberitöötlemist oli Kuuba jaoks palju, käisin Moskvast, seal oli eriosakond, kus instrueeriti, kuidas kolhoosikorra kohta tuleb rääkida ja et noa ja kahvliga tuleb süüa. Kalandusministeeriumis oli see eriosakond ja seal saime siis teada, kuidas nuga ja kahvliit süües kasutada.

Naerame selle peale Hugoga mõlemad. Nii, et oled kogu elu Kirovis töötanud?

Ei ole. Mind suunati põllumajandusministeeriumi kaudu siia Jõelähtmele. Agronoomipraktikale. Partorg ütles, et millal tuleb külvata ja lõigata, ega argonoomi keegi kuulunud. Mind pandi valvama, et keegi ei saboteeriks, et ikka tööd korralikult tehtaks.

Ravila vallas olen ka töötanud. Seal olid jõukamad talud ja seal tuli kõik loomad ja linnud üles kirjutada. See oli kohe peale sõda, sel ajal oli metsavendi kõik kohad täis. Külarahvas hoiatas, et metsast võib mõni kuul tulla. Aga üks külas teati, et me olime koolilapsed. Ma panin kirja nii, nagu pererahvas talus ütles, ega ma laudas kontrollimas ei käinud.

Nooremargonoomi palk oli ju ainult 110 rubla ja et siis ma vaatasin, et ega sellega välja ei tule. Mul õde oli lastearst ja teenis sama palju. Ma läksin siis artelli „Metallprodukt“ tsehhi juhatajaks tööle, kus palgatingimused olid keskmisest paremad.

Kuidas sõda sinu elu mõjutas?

Ma olin 1944 aasta maikuu 16-aastane, kui saksa sõjaväkke mobiliseeriti, lennuväkke. Aga mul õnnestus sealt jalga lasta. Meil oli Rannamõisas talu. Nii ma siis „hääletasin“ tee ääres, saksa lennuväe munder seljas, kodu poole. Üks auto võttis mind peale ja viis Rannamõisa ära. Aga ega ma kodus kaua olla ei saanud. 1945 aastal tulid venelased ja värbasid mind side-meeste kooli Jägalasse. Olin seal polgu side keskjaamas. Vene ja saksa keelt olin õppinud koolis ja sellega mul raskusi ei olnud. Aga ega seda Eesti korpus Jägalas kauas ei jätkunud, see saadeti laiali ja sealt ma siis Jõelähtmele agronoomiks tulin.

Aga ühe hea loo jutustan sulle vene sõjaväest küll. Meil oli seal kaks

ukrainlast. Üks neist ei osanud kirjutada ega lugeda, teine aga lugeda oskas. Ühel päeval sai kirjaoskamatu kodust kirja ja tahes tahtmata pidi ta laskma selle teisel ette lugeda. Kuna ta aga ei tahtnud, et sõber kõiki tema pereasju teada saab, hoidis ta ettelugejal käsi kõrvade peal, kuni kiri läbi loetud oli...

Sa oled kõva purjetaja eluaeg olnud?

1949. aastal läksin jahtklubisse, kus alustasin purjespordiga. Emapoolne liin on kõik meremehed olnud. Käia võis ainult Tallinna lähel ja kõik käis range kontrolli järgi. Klubi andis julgeolekule nimekirjad sügisel sisse, need talvel kontrolliti ära, kes on kes ja sealt anti veel piirivalvesse edasi. Kevadeks oli selge, keda lubati merele ja keda mitte. Talvel käisime kursustel ja ma sain roolimehe tunnistuse. Võttis neli aastat, enne kui jahikapteniks sain. Kaldapeal oli piirivalve vahimehe putka ja seal oli „birkade“ tahvel, kus oli jahi number peal ja piirivalvuril oli suur raamat, kus ta otsis üles sinu nime ja kontrollis, kas sa ikka võid merele minna. Selleks, et Väinamere kanti purjetada, tuli piirivalvesse sisse anda taotlus. Kui tuli jaatav vastus, siis anti piirivalvest aeg-lähed kl 6 hommikul välja, marsruut oli täpselt märgitud. Kogu meeskond pidi kl 6 olema kai peal ravis, siis tuli piirivalve ohvitser, kontrollis load ja isikut tõendavaid dokumente. Samal ajal tuhnis sõdur jahisees, et seal kedagi võõrast ja keelatud asju kaasas ei ole. Viinapudel võis ikka kaasas olla. Viin ja vene

valitsus olid ju heas vahekorras. Jahi peale tuli minna ükskõik ohvitseri korraldusel, kapten viimasena. Tagasi ei tohtinud siis enam maale tulla, tuli otsad lahti lasta ja minna.

Räägi mõni huvitav lugu ka mere pealt.

Oi-jah, neid lugusid on üksjagu. Uno Merestega käisime ükskord Riias. Ja tema oli enne mind klubis ja tema oli siis juba selle jahil peal kapten. Tagasi tulles, see oli sügisel, Paldiski all, tuli suur vene piirivalve laev, pidas meid kinni ja siis me rammisime tema poordis seni, kuni üks piirivalvur saadeti peale kontrollima, et ega meil seal rohkem või vähem inimesi pole. Laine oli aga juba kõva ja meie purjekas ragistas seal poordis. Kui see piirivalvur jahil pealt maha sai, pani ta täiskäigu sisse ja keeras sealsamas meie kõrval ringi, nii et tema oma ahtriga tõmbas meie tagumise masti maha. Siis kombineerisime nii, et saime ikka tagatuulega lõpuks kuidagimoodi Piritale.

Filmis osalemine

Tegime ühe filmi ka, see oli 1956 aastal. Kinostuudio tegi klubis proovivõtteid ja siis saadeti kolmele mehele ja kahele tüdrukule kutsed, et hakkame filmi tegema. „Jahid merel” oli selle filmi nimi. Sisevõtteid tehti Leningradis, kuna siin polnud sisepaviljoni. Olime seal kuu aega sisevõtetel aprilli ja mai keskel. Edasi läksime Pärnusse. Mina olin Olev

Eskola dublant. Mulle pandi Eskola riided selga ja tehti lokid pähe. Kalju Kiisale õpetasin jahiga sõitmist ja vaikse ilmaga sõitis nii, et polnud vigagi. Seda filmi tegime kaheksa kuud. Seal filmis olid Ruth Püss ja Õie Orav ka. Film ise oli poliitiline. Seal oli purjetamistreener, kes tahtis tormiga ära põgeneda Läände. Filmis oli ka „positiivne” kangelane Juhan, keda mängis Rein Aren. Tema oli väiksema paadiga, ta hüppas suurele jahile peale ja sai põgenemise ära takistada. Naistega oli nii, et üks oli neist saare peal ja hakkas sünnitama ja ei saanud saare pealt tormiga ära. Siis see Juhan läks oma väikse paadiga järgi ja ikka torm oli, tagasitulles viis torm masti maha ja oli jälle üks avariit, aga lõpuks sai kaldale ja kiirabi oli vastas. Avariimomenti tegime mitu päeva, ei saanud masti kuidagi maha. See armastuse lugu filmis oli nii, et see naine sai oma lapsega maha, Juhan oli tehtud mees ja sai lapse ema ka omale. Need olid ikka ilusad ajad tegelikult. Ja Pärnus oli see ilus suvi, ilusad ilmad olid sel ajal.

Jääpurjetamises õnnestus mul 1963. aastal Liidu tšempioniks tulla. Teisi ja kolmandaid kohti-ah kes neid seda enam mäletab - neid oli üksjagu (lõõb käega). Medalid on alles, tol ajal anti mitte karikaid, vaid näiteks äratuskell või koos graveeringuga kohver. Tšempioniks saades anti punane särk ja raha. See oli 5000 rubla ja maksud maha.

Auto sain niimoodi, et Kirovi kolhoos ostis Pobeda ja müüs mulle edasi, külmkapi sai ka niimoodi. Siis ma müüsin Pobeda ära ja sain Moskvitch 407. Seejärel hakkas juba asi hargnema.

Räägi perest ka.

Pere kohta on mul niimoodi, et esimesest abielust on mul tütar, kes töötab Rootsis psühhiaatrina. Tema ema on surnud juba ammu. Teisest abielust on poeg, kes on praegu inseneribüroos „Stratum” Tallinnas.

Olete õnnelikud oma praeguse kaasaga?

Ma ei tea, mis see on õnnetu või õnnelik. „Madistame” naisega iga päev, selles eas...mis seal ikka, päev päevalt edasi ja...

Mis sa sellest tänapäeva elust ka arvad?

Vanasti oli tee vilets ja talvel liikumisvõimalust ei olnud. Kirovi kolhoos vahel ajas, traktor oli Neemes, aga siia saatus ta juhuslikult, ega siis autoga sisse ei saanud. 1. mail rookisime veel lund, et ma sain oma krundi peale. Lund oli tol ajal rohkem ka. Lund oli niipalju, et seda teed mööda ei saanud jala käia. Neemes käidi mööda mere äärt leiba ja toitu toomas. Nüüd õnneks on vähe lund olnud ja Raimo Kägu peab ikka tee lahti talvel. Mis siin edasi saab, ei oska öelda, ega kätt ette panna ei saa ja neid maju ikka tuleb siia üksjagu.

küsitles
Kristiina Ojuland

NSVL
tšempion
Hugo Nigol

Mis on armastus?

Käisin oma märkmikuga Neeme vahel ringi ning esitasin inimestele intrigeerivaid küsimusi armastuse kohta. Teema on igivana, kuid siiski alati huvitav ja ahvatlev. Arvan, et iga inimene on vähemalt korra elus tundnud armastuse tunnet ihaldatud inimese vastu. Tore on aga teada, kuidas tõlgendavad meie küla inimesed sellist tunnet. Mis on siis armastus? Vastasid nii naised kui mehed, nooremad ja vanemad tegelased, ning nad arvasid armastusest järgmist:

- Armastus on õnn ja truudus;
- Ma ei tea, mis on armastus – seda peaks uuesti tundma, et osata sellest rääkida;
- Armastus on meeletu tõmme, igatsus, andestamine. Inimese vead ei ole tähtsad, need ei loe. Kaaslasel võib olla kasvõi 1000 viga, kuid see ei häiri tema juures.
- Armastus on väga valus.
- Arvan, et armastus läheb hiljem sõpruseks üle – sellest saab vastastikune austus teineteise tegemiste, toimetamiste ja arvamuste vastu.
- Tahad elu täis armastust? Mine kinno ja vaata india filmi.
- Armastus koosneb kolmest komponendist – truudusest, sõprusest ja hingesugulusest. See tunne muutub ajapikku sügavamaks ja saab teise tähenduse. See ei ole halb, pigem ilus!
- Armastust ei ole olemas – see on mööduv nähtus.
- Ma vaatan sulle otsa - ma suren – vot see on armastus.
- Armastus on väga raskesti lahtiseletatav asi.
- Armastuse ja vihkamise vahel on väga väike vahe!
- Armastus on kahe limasnaha kokkupuude!
- Ma ei tea, mis on armastus ja ei usu sellesse.
- Sellega on nii, et väga väike % inimestest usub sellesse – võib olla umbes 5%. Pigem on see harjumus ja hobi.
- See on väga individuaalne küsimus – tihti on armastus ära lörtsitud teema.
- Kui inimene, keda armastan, on minu lähedal, siis on mul ka raskel hetkel imehea tunne. Sel hetkel ei mõtle ma muud – vaatamata konfliktidele on hea koos olla.
- Lähedus on tähtis, ja toetus.
- Armastuses ei ole liialdusi.
- Usun igavesse armastusse.
- Armastus on see, kui alakõhus nagu avaneks vihmavari.
- Armastusel on mitu värvi – eriti on see sinine. Tegelikult on armastuses 1000 värvi ja igas värvis oma tunne.
- Armastus võiks olla punane – aga ma enam ei teagi. Vahest on see kollane ja roheline, mis mulle üldse ei meeldi.
- Armastus on kahe inimese vaheline keemia. Armastust esimesest silmapilgust ei usu, samas arvan, et armastus, mis kestab läbi elu, kahe inimese vahel on võimalik.
- Armumine on kirg ja soov seda inimest saada ning tekib esimesest silmapilgust. Armastus on aga sõprus, mis kasvab ja kasvab kahe inimese vahel. Armastus võib kesta kuni surmani – nimelt minu väga kaua koos elanud, 70-aastased vanavanemad on siiani teineteisest sisse võetud ning tihti väga ulakad.
- Armastus on see, kui miski kripeldab sees. Ei usu armastusse esimesest pilgust. Läbi elu on armastus vägagi mõeldav, aga ta muutub pidevalt, st. 18-aastaste ja 80-aastaste armastus on erinev.
- Mõni hetk võib see armastus olla sellises staadiumis, et "pimedam" inimene ei taba äragi, et ta on ikka olemas ja kappab uut armastust otsima.
- Armastus saab toimida vaid võrdsuse printsiibil – see peaks arvestama mõlema poole vajadusi ja põhinema vastuarmastusel. Selge on see, et armastus muutub aja jooksul ning selle püsimise kallal peab pidevalt tööd tegema. Igavene armastus on võimalik.
- Tõeline armastus on andmine ja andestamine, teise vigade, eksimuste ja nõrkustega leppimine. Armastus vaatab välimusest ja materiaalsest rikkusest kaugemale ja sügavamale, otsides inimese tõelisi väärtusi.

ÜRITUSED:

Neeme Rahvamajas:

26.10. Noorte peoõhtu

09.11. Mart see tuleb madistades

11.11. Perepäev "Mängi minuga, isa"

24.11. Kontsert "Kaunid Kadrid"

24.11. Kadripäeva peoõhtu

17.12. Seenioride jõulupidu

20.12. Jõulumaa

21.12. Neeme laste jõulupidu

28.12. "Hea tujuga uude aastasse"

Täpsem info: www.neemerahvamaja.ee või 60 83 740

WANAS KALAS:

10. novembril kl 21.00

esineb **SULO**

Pilet 75.-

*Koos Me käinud lapseõlveradu,
Õnne juurde otsisime teed.
Nüüd Sa vaikselt igavikku astud,
Mälestused – meile jäävad need.*

Mälestame

SELMA PAEMURD'u
13.11.1926 – 26.08.2007

Avaldame kaastunnet vennale, Männiku Reinule.

Neeme küla elanikud, sõbrad ja sõbrannad.

*Siia ootame ka Sinu kuulutusi ja reklaame!
Täpsem info: omapoolsaar@hotmail.ee*

Kuidas Neeme Nogia Haapsalus käis...

Keski olla kusagil näind, naernd ja soovitand. Noor juubilar võttis kontakti aegsasti ja korruga oligi minek juba nii lähedal, et pidi hakka-ma lausa treenima. Ta soovis ju eriprojekti – kahepäevane või ka pikem pidu olevat Jamaica-Havai stiilis ja meid planeeriti teise pidupäeva hommikul võrgutus- ja virgutusvõimlemiseks.

Juubilari enda lemmiklugu osutus mitteinspireerivaks räpiks, aga lööklause „kuradi-kuradi külm on!“ sütitas Merikest piisavalt ja meenutas vana hea nostalgilise „Bahama, Bahama-mama“. Selle laulu tänapäevane versioon saigi uue tantsu selgrooks. Järgmisena kerkis Nogia naistel silmapilkselt põletav küsimus, et ... Ei, mitte et kui palju peaks harjutama vaid et midagi pole SELGA panna! Soojal saarel see nii terav probleem polekski, aga juubel ikkagi. Ühises ajurünnakus otsustati järgmiselt: panna pika säärega valged aluspüksid ja punased paraadkleidid („Rosalinda“ kantrilugu strip-tiisub viimasena välja), valged parukad pähe ja vööle tüll-lehvid („Barbie girl“ nukukesed on keskmine lugu) ja siis see uue tantsu koorekiht: niineseelikud kellel kuidas, kas puupärlite või kuldsete narmaste kujul, kaela lillevanikud, milleks rahvamaja lubas oma dekoratsioon-uksekardina laiali lammutada ja parukad peita turbani alla. Viimane tekitas omakorda sädinat, sest igaüks teadis midagi soovitada. Tavapärane lugu. Lõpuks sai Merike hakata tantsu ka looma. Töö käigus lisandusid atraktiivsuse mõttes paberist titud varre otsas, igasse kätte üks.

Kohvitamise ja arbuusisöömise tõttu käivitus jällegi Nogia moto, et ei tasu üle treenida ja Haapsalu teele asusime paraja närvi ja suure õhinaga lausa päev aega enne esinemist. Selgus, et mõningad pole elu sees Haapsalus käinud, ei Val-

get Daami näinud ega promenaadi promeneerinud. Tiina-Siidri oli internetis Valge Daami fotot näinud ja kuulutas kõigile, et see on lihtsalt selle suure kolmeosalise akna kolm suurt valguslaiku seal seinal ja muud midagi. Sellist skepsist ja oma selleks puhuks tehtud õlasalli lehvitamist pidi eelkõige tema kahetsema, kui Valge Daami kolm needust täide hakkasid minema!!!

Esialgu aga kihutasime rõõmsalt kohale ja ristlesime mööda romantilist kuurortlinna ja selle ümbrust. Lõbureisi tegeliku õnnestumise tagas asjaolu, et Merike-Miinakene oli oma töömärkmiku puhkusereisi ajaks koju jätnud koos sedelikesega, mis pidi kätte juhatama nii ööbimiskoha tädi Laine juures kui tegeliku peopaiga. Maakaardi järgi reisisid oleks pool nalja ära jäänud, nagu näiteks kristallselged mälestused, mis Kaiel sellest armsast tädi Laine hoovist ja üle heinamaa paistvast merest ja ühest suurest laudast kõik meenusid. Paraku need 20-aastased mälestuspildid sellest teeotsast sealt poe juurest tekitasid ainult segadust. Sadamad said läbi sõidetud („Kui me juba siin oleme!“), turismitalude lehmalaudad üle vaadatud ja seal käimasolev pidu kergitas Nogia naiste meeoleolu veel kõrgemale. Teerist, kus paremale näitas viit Haapsalu 6 ja sealsamas vasakule Haapsalu 8 oli väga nogialik ja tuletas meelde, et päevaplaanis oli linnuse ja linna ülevaatamine. Turistidena vadistades püüdsime leida selle sobivaima söögikoha ja nagu ikka, oli igal Nogia-tüdrukul oma arvamus. Salatid söödud (Kaie: „Nagu Itaalias oleksime, täpselt!“), lehvisime linnusesse. On ikka muljetavaldav ja mõtlemapanev ajaloo mälestusmärk! Suur! Võimas! Võtsime, mis võtta andis – kes ronis treppidest üles, kes kiirustas tualetti, kes lehvitas oma loori, kes pildistas. Tiina käitumine oli suuresti õhkõrnast õlasallist mõjutatud. Merike sai terve fotosessiooni.

Merekalda promenaad oli järgmine objekt, kuhu Ailen meid mööda vanalinna uulitsaid korduvalt viis. Osad oleks soovinud supelda, sellepärast korduvalt. Kui lõpuks sobiv madal kallas leidis, siis ei olnud enam soovi. Igatahes oli vaadet nii et küll sai.

Külakostiks ostetud rosolje ja kanakoivad olid juba üsna laagerdanud, kui pimeduse saabudes telefonitsi teejuhiseid küsima hakkasime. Saime teada, et tädi Laine on juba loojangust saadik taskulambiga tee veeres. Ainult et kus pagan see tee on... Nõva asulas peale elevust tekitavaid Norby-Österby-Igasugu-my-sid otsustati lõpuks kohalikele teed küsida. Daam koerakesega vedas näpuga mööda suurt stendikaarti ja tegi, mis võis. Loomulikult pidime täpselt tagasi sõitma, aga lõppude lõpuks paistis pimeduses valgus – tädi Laine! Tõeline maavanaema musternäidis, ei ta praga, ei ta näita oma muret välja, aina naeratab ja näitab ammu valmissilutud voodid kätte. Imehea tunne, nagu tuleksid koju ja kõik on korras!

Pärast voodite jagamist jätkus juttu kauemaks. Tiina, tarkust otsast otsani täis, selgitas, et need välgusähvatused on põuavälk ja see on ülemistes pilvekihtides ja see ei mürista ega midagi. Otsustati põõninguiks lahti jätta, sest kole leitsak oli. Pikapeale hakkas esimene nohisema, siis teine unenägusid nägema, kolmas norskama ja neljas... nrrr... KARPÕMDI ja KÕMM-KÕMM-KÕMM!!! Hiirvaikselt ja täiesti ärganult ootas igaüks oma tekiserva all, et ehk järgmine müristamine kostab kaugemalt ja ... MÜRAKI-MÜRAKI-PÕMM!!!!!!!!!!!! kargatas täitsa pea kohal! Oo õudust! Äike ikkagi tuli neist ülemistest kihtidest alla ja kõlas nagu tellitult täpselt tädi Laine majakese põõningu suunas. Siis me veel ei teadnud, et see oli Valge Daami kolmeosalise needuse teine osa ja jäime äikese eemaldudes pika-peale jälle tudile.

Valge Daami kolmas needus käis otse valge looriga lehvitamise pihta. Vol 3 algas looriga lehvitajal sügavaima une pealt, nii et kui Tiina pimedas pööningukambris end keset reformvoodit vedrutamas avastas, ei teadnud ta muud, kui et oleks nagu mingi elukas teki peal käe alla jäänud. Nüüd oli see igatahes läinud. Korruga kuuldus mingit ebamääraast nagistamist siit, siis sealt, siis juba kolmandast kohast. See ikkagi oli keegi elusolend! Ah, mis, mõni rott jooksis, pööning ju või tuul sahistas lahtise ukse taga või... NAHKHIIR!!!! Ta laperdas ufolikul kiirusel siiasinna ja maandus, kus juhtus ja Tiina palus Merikesel tule põlema panna. Merike keset oma unenägu panigi ja siis alles läks lahti! Viuh, tiibade plaginal ja küüniste krabinal, siiasinna, siuh, säuh! Merikest riivanud nahkhiir koges, et inimene võib ka ülehelikiirusel liikuda – nii käbedalt oli Merike unest üleval, voodist väljas, olukord välja selgitatud! Nahkhiiri on koguni KAKS!!!! Üks lehvitles pööninguukse pimedusse, teine klammerdus aknakardinalale ja vahtis sealt oma verejanuliste kihvade välkudes! Tegelikult võib

ette kujutada vaeste äikesest kohutatud loomakeste šokki, kui nad teineteise võidu ööliblikate jahil mingite hiiglaslike tekikubudega vastamisi sattusid. Õnneks oli loomadel endil kõige rohkem oidu ja teinegi vampiir pages lambi valguse käest õhe. Nogia tuli täies koosseisus tekkide alt välja, judistas ennast ja avaldas lootust, et ehk selle kaks korda 45-minutilise unega ja eluks ajaks kiirelt liikuvate loomade foobiaga on Valge Daam oma karistused lõpetanud. Tädi Laine sai ju üles leitud, äikest on ennegi tema õue kohal olnud, nahkhiiri seevastu üldse mitte.

Hommik sillerdas vihmast ja esinemiselevusest. Tädi Lainele tänutäheks lõbustasime kass Joonast oma puupärliseelikutega, sest panime kostüümid ettenähtud kihvide kaupa selga ja hakkasime minema.

Juubel oli suurelt ette võetud, turismitalu hoolega välja valitud, võrkpalliplatsile plastmasspalmid istutatud, toidutelkidest tuli isuäratavaid lõhnu. Päike jõudis välja tulla ja pika säärega aluspüksid hakkasid liialdusena tunduma,

aga Nogia on Nogia! Kepslesime rahva ette ja tegime oma tantsud ära. Virgutasime küll! Järgmised militaarsed tantsud kippusid tõntsimaks jääma – militaarseelik läks ainult kriuksudes selga. Laika seevastu viskas spagaati nagu muiste, aga sellelt kuumalt murult tõusis ta spagaadist nagu breikar tagurpidi kukerpalliga! Väike tubli Ailen venitas nii pikad sammud, nagu vähegi võimalik seal mätaste peal. Kaie oma tuntud headuses. Tiina sebis nagu peast soe ristirästi. Huhh, kui see tehtud sai, olime lillakaspunased näost ja soe suvepäev jääb meelde kauaks. Õnnistuseks oli turismitalu äsja valminud dušširuum, kus me sooja vett küll ei raisanud. Mekkisime pipstükke, luristasime karastusjooke, korjasime oma higised nineseelikud kokku ja keerasime ninad kodu poole. Väsinud, kuid õnnelikud. Eestimaa ilust lummatud ja vaimudest vaevatud. Elamus, elutarkust ja eelkõige Nogia teraapiat edaspidiseks meile endile ja kõigile, kes naljast aru saavad! Ilus elu on siinsamas!

Neeme Nogia

Sügisel sööme suppi!

Möödas on suvine grillimise hooaeg ja enne suurt jõulu-söömaega on õige aeg midagi kergemat süüa. Seetõttu valisimegi oma sügise menüüsse kaks isuäratavat suppi, mida on samas väga lihtne valmistada. Head isu!

KÜLM TOMATISUPP (GAZPACHO)

Igal aastal augustis saabub tomatipuutus – kasvuhooned pakatavad härjasüdametest kirss- ja ploomtomatiteni. Võtaks siis midagi uut ja samas lihtsat ette! Vaja läheb abivahendina kindlasti purustajat.

6 suurt küpset, pehmet tomatit

1 värske kasvuhoone kurk, mis ei ole pikem kui 10 cm

1 paprika

1 väiksem mugulsibul

1 küüslauguküüs

1 viil koorikuta saia soola, pipart, oliiviõli, veiniädikat ja suhkrut

Kurk, sibul, küüslauk ja paprika purustada mikseris (blenderis), tomatid koorida ja võtta kindlasti seemned välja. Puhastatud tomatid lisada eelmisele segule koos saiaviiluga. Juurde lisada soola, õige pisut musta purustatud pipart ja suhkrut, sorts veiniädikat ja oliiviõli.

Mikserdada, kuni segu on võtnud õhulise kuju. Mikserdamise ajal maitse ja lisa soola, pipart ja suhkrut nii, nagu õigeks pead. Pane valmis segu külmkappi vähemalt 1-1,5 tunniks. Serveeri külmalt. Lisandina pane supile basiilikulehed ja riivi peale värsket musta pipart.

Kristiina Ojulang

MANGOSUPP

Isuäratav päikesekollane mangosupp sai seekord valitud magustoiduks.

Ostisime selleks värskaid mangosid, kuid maitsva magustoidu saab ka konservimangodest. Värsketel mangodel eemaldada kivi ja koorida ära, viljaliha kuubikud püreestada blenderis. 1,5 l blenderisse mahtusid umbes kuue mango kuubikud.

Maitseks lisada u 100 ml vahuveini, kuid suurepäraselt sobib ka nt tilk *Cointreau*'d, ja 1 spl vaniljesuhkrut.

Kuna supp peab olema külm ja püreeritud üsna paks, lisasime ka mõned jääkuubikud, mikserdasime veel veidi ning panime siis selle supi külmikusse jahtuma.

Mangosuppi serveerida väikestes kaussides koos vaniljeäätisega. Imelihtne!

Terje Lindau-Kuum

Wiigo Siisikese lood

Järjejutt

SEENED, SIISIKE JA VIIN

Kui Siisikesest jälle muidumees sai, ei olnud päev just kõige õnnelikum. Peremees oli hetkega saatnud ta seitsme mäe ja mere taha, kust oli pärit ka Seitse Pöiaploissi ja Lumivalgeke. Et tagasitee nii pikk oli, ei suutnud Siisike aimatagi! Kui tihedas sügisese metsas nälg näpistama hakkas ja kurgus Pilsneri neelud peale tulid, avastas Siisike, et õnn on kordki tema õuelele tulnud! Erkpunased seened, just kui kõige kaunimad naised, lausa kutsusid teda: "Võta mind!". Ta kohmitses oma taskud usinasti läbi ja leidis kaks ellujäämiseks vajalikku asja. Kilekott ja pudel viina olid nahktagi taskusse varju jäänud! „Ossa, ossa“ hõikas muidumees! Ta laskus põlvili maha, ning krabas seen seene järel. Kilekott sai paksult kaupa täis! Et metsa all natuke pimedaks ja viluks kippus, otsustas Siisike viinal punni maha võtta ja märjukest külmarohuna kasutada! Eemal hämaras vilkusid äkki tuled ja matkaja muinasjutumaalt seadis sammud sinnapoole! Kopp, kopp! Uks lahti, kuid kedagi pole kodus! Siisike hiilis vaikselt tuppa ja otsustas peremehe ootamist kasuliku tegevusega sisustada. Seened peavad ju purki saama! Sool vedeles laual, paksult kärkseid ka! Tühi kolmeliitrine purk aga ootas ukse kõrval maas. Ega see purk küll eriti läbi ei paistnud, kuid seente marnineerimiseks käis küll! Pauhti valas Siisike punasetäpiliselt seened purki ja valas kätt väristades viina peale! Nüüd läksid ka purgi seinad vähe läbipaistvamaks! „Kuradi ilus“, avastas Siisike punasekirjut purki vaadates! Tummi aja pärast peaks need söögiks valmis olema küll!

Ootaja aeg on pikk. Seni kuni seened tõmbasid, otsustas Siisike majas veidi uudishimutseda! Mingid võõrad pildid seinal? Käoga kell ajas iga poole tunni tagant mingit kähedat röginat. Toidukapp oli päris tühi. Tagatoas aga oli seitse voodit. Issand, justkui muinasjutt lapsepõlvest?! Tundus nagu keegi lamaks seal, aga las olla. Äkki vilksatas silmanurgast tuttav kuju! Suur pudel viina? Siisike nuusutas ja tõesti, Saaremaa viin, mida sai mõnuga võtta! Väikesele tükikesele kärbeste puretud leivale käis veel hammas peale! Tund läinud ja aeg ka marineeritud seened järgi proovida! Hea ja krõmpsuv amps, kuid natuke kange? Pudelist lonks viina ka peale. Ja nii jälle ja jälle, kuni peas hakkas kõvasti surisema ja süda läikima! Uks avanes tasapisi ja kõik seitse päkapikku olid korraka tema ümber. Siisike lamas siruli maas, kõik keerles ja pöörles! Üks päkapikk äkki küsis maaslamaja nime, aga Siisike tundis end printsina muinasjutumaalt. Ainuke, mis teda huvitas, oli Lumivalgeke! Siisike otsustas Lumivalgekese kurjade põialpoiste käest päästa ja unest äratada! Prints roomas taha tuppa, kus Lumivalgeke nagu surnu lamas. Ta suudles teda aina uuesti ja uuesti, nii, et voodi ragises! Äkki virutas talle keegi raamatuga vastu pead ja prints langes relvitult põrandale tagasi. Reaalsus kadus tükiks ajaks!

Ärgates tundis Siisike kohutavat peavalu. Mingid valgetes kitlites näitsikud askeldasid pidevalt tema ümber. Siis taipas Siisike, et see on haigla! Enne, kui ta sai küsimust esitada, tuli tohtri suust nagu automaadist valang kogu tõega: „Kuradi hull, sööb kärbseseeni viina kastmes ja kabistab oma naabrinaist unepealt omas kodus, omas voodis!/? Kas te tõesti arvate, et meil muud teha pole, kui toladele hinge sisse puhuda?“ Seejärel laksatas voodikõrvale tohtri visatud raamat. „See pidi teie olema!“ Siisike tõstis raamatu maast ning luges, „Lumivalgeke ja Seitse põialpoissi“ Kurat, mõtles Siisike, keegi pidi ju Lumivalgekese päästma!

Järgneb...

/ Sirje Põllu /

